

HISTORISCHE KRING HUIZEN

Sekretariaat: Want 37, 1276HC Huizen NH, tel. 56151

Kontaktadres Redactie Berichtenblad:

Wendy van Noppen, Brede Englaan 12, 1272GS Huizen NH, tel. 53783

HUIZER KRING BERICHTEN

2e jaargang, no. 4, september 1981

AKTIVITEITEN

Op dinsdag 22 september a.s. zal Mevr. Constance Nieuwhoff een lezing houden over de Geschiedenis van de Nederlandse Klederdrachten. Het belooft een bijzondere avond te worden met diapresentatie, verschillende onderdelen van de klederdrachten zullen worden tentoongesteld en iemand zal in klederdracht worden gestoken door Mevr. Nieuwhoff.

Plaats: Willem Wiegersschool aan de Gemeenlandslaan.

Aanvang: 20.00 uur

In aansluiting op deze avond zal door onze werkgroep klederdracht een avond worden verzorgd in november. De preciese datum zal op 22 september worden bekendgemaakt en in ons eerstvolgend berichtenblad.

Geïnteresseerden in de kuren van onze aardbol wijzen wij op een tentoonstelling "Vulkanisme", die van 4 september tot 25 oktober in het museum Hoffland te Laren zal worden gehouden. De vulkanische gesteenten zullen dan uitvoerig worden belicht en met o.a. een dia-presentatie zal nader worden ingegaan op het ontstaan van vulkanisme, aardbevingen e.d.

KLEDERDRACHTEN

In ons land bestaan nu nog in enkele plaatsen en streken bijzondere klederdrachten, geheel afwijkend van wat de mode voorschrijft. Helaas is veel hiervan verdwenen, terwijl de nu nog bestaande uitsterven. De dokumentatiedienst van de afdeling klederdrachten van het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem tracht deze zoveel mogelijk vast te leggen en voor het nageslacht te bewaren.

Zoals de burgermode voortdurend verandert, zo onderging ook de dracht talrijke wijzigingen. De jeugd ging hierin steeds voorop, terwijl de ouderen meer conservatief waren en de bestaande vormen handhaafden.

Hoe en wanneer onze Nederlandse klederdrachten zijn ontstaan zal Mevr. Constance Nieuwhoff ons op 22 september a.s. uit de doeken doen.

In ons volgend berichtenblad kunt U een stukje over de Huizerdracht verwachten. We geven U nu alvast een overzicht van de benamingen van de verschillende onderdelen ervan, samengesteld door onze werkgroep Klederdracht. Heeft U op- of aanmerkingen hierover, graag even een berichtje of telefoonthe naar Mevr. van Geenen, Lijzij 109, telef. 52807.

PIKMUTS

Deze werd gedragen bij de was en het werk. Deze kon gebreid zijn of gehaakt; de gebreide zijn meestal het oudst. Ook kon de pikmuts 2 staarten hebben.

PLOOIMUTS

Deze was een voorloper van de oorijzermuts.

CORNETMUTS

Deze muts heeft een mooi geplooid staart, maar is van oorsprong niet origineel van de Huizerdracht.

KLEPMUTSWANGENMUTSISABEE

Deze wordt op het ogenblik nog het meest gedragen. In de rouw heeft deze muts een effen dichte rand en uit de rouw een mooie kanten rand.

OORIJZERMUTS

Dit is de mooiste muts; ook hier weer een kanten rand uit de rouw en een dichte rand in de rouw. Deze muts heeft een heel fijn geplooid staart, al dan niet van kant voorzien.

ONDERROKKEN

Vroeger 3; nu 2 of 1 rok

BAAIEN ROK

Vaak helder blauw van kleur.

ZWARTE BLOEMEN ROK

Zware zijde met ingeweven bloemen met pluce randje

FLANEL ROK

Meestal lichtblauw van kleur. Met puntje of picootje

WITTE ROK

Zommerrok van heel fijne stof met soms ingeweven stipjes of bloemetjes en wel van 11 bessels voorzien

WITTE ROK MET BLAUWE LENGTE-STREEP

Bovenrokken

ZWARTE BOVENROK VAN TIBÉ

Tibé is wol afkomstig van het tibettaanse schaap. Heel fijn geweven stof met een prachtige glans. Deze rok wordt ook nu nog altijd gedragen.

BRUINE ROK

Deze rok werd gedragen samen met het bruine jak alleen bij hoogtijdagen zoals aannemen, ondertrouw of trouwen.

PARAPLUIE ROK

Deze werd gedragen bij het werk en was van een veel mindere kwaliteit; wordt nu wel gedragen als onderrok.

JAKKEN

De jakken zijn van model nooit veel veranderd. Zij kunnen zwart zijn of bruin; vroeger waren er meer mogelijkheden met ingeweven bloemen en bij lichte rouw werd 's zondags een grijs jak met wit streepje gedragen of een peper en gruis; dit was grijs met een wit stippeltje.

Gouden slot (reliëf- en draadwerk) met 5 snoeren granaten

KRAPLAP

Kon gemaakt zijn van wit onderrokken goed of blauw, maar kon ook van gebloemde stof gemaakt zijn.

HEMD

met vlooierekje gemaakt van witte katoen

OPEN BROEK

Om na de kerkdienst snel naar het "huisje" te kunnen

ROMP

Een soort borstrok zonder mouwen

SCHULK OF SCHORT

In vele variaties zwart, wit, bont voor in de rouw; ook blauw kan voor in de rouw, maar zodra er een kleurtje in zit alleen voor uit de rouw. Ook de schort heeft bessels. Ook kan de schort van zwarte stof (dezelfde stof als van de rok) zijn gemaakt voor bijzondere gelegenheden in de rouwtijd zoals begrafenis en kerkgang.

ROUWTIJDEN

Voor vader en moeder:	3 jaar
Voor broer en zus:	2 jaar
Voor opa en oma:	1,5 jaar
Voor verdere familie:	20 zondagen
Nog verder weg:	13 zondagen

KOUSEN

's Zomers dunnere kousen dan 's winters, maar altijd zwart.

SCHOENEN

Zwarte muilen waren vroeger rechts en links gelijk.

ONDERMUTS

Voor oorijzermuts. Is van witte katoen, zo dicht geborduurd dat hij zwart lijkt.

ZIJDE BAND

Om de schort ; werd gedragen bij trouwen en belijdenis

KAPER

Is gehaakt van zwarte sajete.

Bij de rouwdracht worden zwarte kralen met een zilveren slot gedragen en uit de rouw roodbruine kralen of granaat met gouden slot.

Bij de cornetmuts wordt een jurk gedragen, met aan de muts gouden mutsenbellen uit de rouw en zilveren bellen in de rouw.

De OMSLAGDOEK wordt dubbelgevouwen en met een speld met zeeuwse knop dichtgemaakt. Ook kan bovenop een zwarte knop zitten.

ENKELE NOTITIES OVER DE OUDERDOM VAN HUIZEN

1. Huizen werd in 1409 een zelfstandige parochie. Uit dat jaar zal ook wel de Oude Kerk van Huizen dateren, hoewel dit niet met zekerheid te zeggen is. De bestaande kerk en toren worden ook wel gedateerd in het begin van de 16e eeuw.
2. Men moet met de bouw van de kerk reeds in de 13e eeuw begonnen zijn, althans met het schip. Vele jaren later is het koor gebouwd. De toren is pas in 1509 gebouwd.
3. In de 10e eeuw zou Huizen al een Kapel hebben gehad. Of deze kapel dezelfde was als die welke in 1409 tot Kerspel of parochiekerk werd verheven en die in het begin van de 16e eeuw werd vervangen door de nu nog bestaande kerk en toren, valt niet met zekerheid te zeggen.
4. Al in de 10e eeuw, zo leren de Kronieken (welke ?) moet in het toen nog zeer kleine dorp een kapel gestaan hebben, toegewijd aan St. Thomas.
5. De kerk van Huizen is vermoedelijk gebouwd in 1380 tegelijk met de Noorderkerk, omdat het muurwerk omtrent even oud is. Doch de toren is zelve volbouwd in 1409, want op een oude klok in de toren staat MCCCCIX.

De Kerk in 1409 volbouwd en op den eersten zondag van St. Victor ingewijd zijnde.....

6. De betekenis van het alleroudste Huizen - wij denken aan de jaren 1000 tot 1350 - kan niet erg groot geweest zijn. Het oude Naarden lag te dichtbij....

Dat Huizen in de 10e eeuw een Kapel zou hebben gehad en zich toen reeds als buurtschap zou hebben ontwikkeld - zoals door diverse schrijvers gesteld wordt - acht ik hoogst onwaarschijnlijk.

De oudste vermelding van Huizen is van 1382 wanneer in een aantekening betreffende grafelijke rechtszaken een afgevaardigde "des dorps wegghen van Huussen" genoemd wordt, naast vertegenwoordigers uit "Blaarkem" en "Hilphersum". In een andere aantekening uit 1381 of 1382 gaan die van "Hilfersum, van Bladerikem ende van Husen" een overeenkomst aan betreffende het Gooierveen.

In de z.g. eerste schaarbrief (1404) waarin de inscharing van vee op de gemene weiden wordt geregeld, staat dat de schaarmeesters uit inwoners van Naarden, Laren en Huizen gekozen worden.

(Volgens D.Th. Enklaar, Middeleeuwse rechtsbronnen van Stad en Lande van Gooiland, 1932, bl. 247, 297 en 302).

Overgenomen uit:

1. L. Westland Jzn - De geschiedenis van de hervormde gemeente van Huizen, 1970
2. Gids van de Hervormde Gemeente van Huizen, 1966
3. W.J. Rust, De Gooische Dorpen, 1946
4. A. Bevers, Huizen in gouden glans, 1963
5. Lambert Rijksz. Lustigh (1656-1727), geciteerd in TVE4-26 en TVE9-100
6. W.G.M. Cerutti, Schets van de geschiedenis van Huizen, TVE9-89

DE PAPKLOK VAN NEGEN UUR

"Nog steeds hoort de passant van negen uur de Huizer papklok luiden"

Lang, lang geleden woonden in Huizen alleen maar harde werkers.

De één brouwde het bier van 's morgens vroeg tot laat in de avond. De ander kuispte vaten. Z'n vrouw weefde de dweilen en weer een ander ploegde de akkers totdat hij er bij neerviel.

Zo werkten meer dan driehonderd Huizers elke dag maar weer vanaf het moment dat de eerste zonnestrallen de bedstee beroerden, tot aan de laatste schemering. Moe en afgemat kroop men onder de wol. Huizen had wéér z'n loon verdiend.

Maar één man bleef wakker. Kale Kobus. Hij waakte over Huizen. Hield het vee koest. Lette op wild dat de akkers begrensd. En had een speciale neus voor 't hooi dat wel kon broeien.

Op een avond ving die neus geen broei. Geen wild. Geen kwaad volk. Het was aangenaam van geur. Romig, zacht, warm en vol belofte. Kobus kon z'n neus niet geloven. Waar kwam dat vandaan ?

Niet van de heidense hutten. Niet uit de bak van de bakker. Noch uit 't raam van de deftige Hillebrandt. Kobus spiedde en speurde. En vond een schaars verlicht venster nabij de Zeeweg....

"Kom binnen", riep Mie, toen Kobus door het raampje snoof.

Tja, Kobus bezweek al gauw voor de krentepap met brandewijn. En voor de deerne.

Wat dacht je, Kobus rook geen wild meer. Geen vee. En helemaal geen broei.

Kobus' neus werd gevuld met bedsteadromen !

Tot die avond om negen uur de toren klonk. En Kobus wakker schrok met de blos op de kaak. Onraad ! Plicht ! Aktie !

Maar de koeien loeiden al. Het wilde stroopte de akkers af. En de broei vlamde in de mijt. Slapend Huizen was allang gewekt, maar niet door Kobus...

Huizen besloot in 't vervolg om negen uur de klok te luiden. Kobus of geen Kobus. Dan konden de Huizers even wakker worden om een bord pap te nemen en wat te snuiven uit het raam.